

Nr 24.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till förordning om fortsatt giltighet av förordningen den 8 juni 1923 (nr 155) angående omsättnings- och utskänkningskatt å spritdrycker; given Stockholms slott den 28 januari 1949.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag, föreslå riksdagen att antaga härvid fogat förslag till förordning om fortsatt giltighet av förordningen den 8 juni 1923 (nr 155) angående omsättnings- och utskänkningskatt å spritdrycker.

GUSTAF.

Ernst Wigforss.

Förslag

till

förordning om fortsatt giltighet av förordningen den 8 juni 1923 (nr 155) angående omsättnings- och utskänkningsskatt å spritdrycker.

Härigenom förordnas, att förordningen den 8 juni 1923 angående omsättnings- och utskänkningsskatt å spritdrycker,¹ vilken jämlikt förordning den 30 januari 1948 (nr 18) gäller intill utgången av juni månad 1949, skall äga fortsatt giltighet intill utgången av juni månad 1950.

¹ Senaste lydelse av förordningen se 1933: 399, 1937: 246, 1941: 254, 1943: 257 och 316 samt 1948: 18.

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 28 januari 1949.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, statsråden WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, QUENSEL, DANIELSON, VOUGT, ZETTERBERG, NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, MOSSBERG, WEIJNE, KOCK, ANDERSSON.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Wigforss, anmäler *fråga om fortsatt giltighet av förordningen angående omsättnings- och utskänkningskatt å spritdrycker, m. m.* samt anför därvid följande.

Bestämmelserna rörande omsättnings- och utskänkningskatt å spritdrycker ha pläгат av riksdagen antagas allenast för ett år i sänder och gälla för närvarande till utgången av juni månad 1949.

Vid 1948 års riksdag behandlades frågan om fortsatt giltighet av denna lagstiftning — för tiden från och med den 1 juli 1948 till och med den 30 juni 1949 — såsom ett led i den då aktuella frågan om skärpt indirekt beskattning i syfte att överbalansera budgeten. Med anledning härav torde jag till en början få erinra om vad i nämnda hänseende förekom vid 1948 års riksdag.

Skärpningarna i den indirekta beskattningen i syfte att överbalansera budgeten.

Vid 1948 års riksdag (vårsessionen) behandlades ett flertal förslag till skatteskräpningar på den indirekta beskattningens område, genom vilka skatteskräpningar åsyftades att uppnå en överbalansering av budgeten för budgetåret 1948/49. Dessa förslag hade i första hand utarbetats inom 1947 års konsumtionsskatteberedning. Enligt direktiven för denna beredning borde eftersträvas att ernå en överbalansering av budgeten för budgetåret 1948/49 av sådan storleksordning, att utgifterna å kapitalbudgeten därigenom täcktes. I beredningens förslag, vilka framlades i särskilda skrivelser till Kungl. Maj:t den 20 december 1947 och den 18 mars 1948, uttalades under hänvisning till vad i direktiven sålunda anförts, att beredningen vid fullgörandet av sitt uppdrag ansett, att ett belopp om cirka 500 miljoner kronor borde för budgetåret 1948/49 tillföras statsverket genom skärpt indirekt beskattning.

Beträffande den närmare innebörden av de på grundval av konsumtions-skatteberedningens förslag genomförda skatteskräpningarna må här nämnas följande.

1) *Spritdrycker*. I propositionen den 3 januari 1948, nr 7, föreslogs sådan ändring i förordningen angående omsättnings- och utskänkningskatt å spritdrycker, att omsättningsskattens grundavgift skulle höjas från 7 till 9 kronor för liter. Förslaget bifölls av riksdagen.

2) *Vin*. I nyssnämnda proposition förordades vidare, att beskattningen av vin skulle skärpas på så sätt att omsättningsskattens procentavgift höjdes från 50 till 60 procent samt att minimiavgifterna för starkvin höjdes med en krona 50 öre per liter. Även detta förslag bifölls av riksdagen.

3) *Maltdrycker*. I samma proposition föreslogs, att skatten å maltdrycker skulle höjas från 30 till 39 öre per liter beträffande maltdrycker av andra klassen samt från 54 till 72 öre per liter i fråga om maltdrycker av tredje klassen. Vidare föreslogs, att en särskild beskattning skulle införas i fråga om viss maltdryck av första klassen, nämligen i fråga om s. k. lagrat svagdricka. Denna skatt skulle enligt förslaget utgå med 18 öre för liter. Förslaget i dessa delar godkändes av riksdagen, dock med den jämkningsen att skatten för lagrat svagdricka bestämdes till 9 öre för liter.

4) *Läskedrycker*. I samma proposition föreslogs en höjning av skatten å läskedrycker från 12 till 18 öre för liter. Förslaget bifölls av riksdagen.

Samtliga de under 1)–4) angivna förslagen behandlades i bevillningsutskottets betänkande nr 2 och i riksdagens skrivelse nr 16 (jfr sv. förf.saml. 1948: 18–22). Dessa skatteskräpningar trädde i kraft den 1 februari 1948.

5) *Tobaksvaror*. I propositionen den 3 januari 1948, nr 6, förordades, att tobaksskatten (myckenhetsskatten) för inom riket tillverkade varor skulle höjas för cigarrer från 0,8 till 2,0 öre, för cigarrecigarretter från 0,4 till 1,0 öre och för cigarretter från 0,2 till 0,45 öre, allt per styck, samt för röktobak från 1,50 till 2,75 kronor, för tuggtobak från 1,00 till 2,00 kronor och för snus från 0,75 till 1,00 krona, allt per kilogram, ävensom att skatten för importerade cigarretter skulle höjas från 1,3 till 1,7 öre per styck. Enligt vad i propositionen vidare uttalades borde de nya skattesatserna träda i kraft den 1 februari 1948. Detta förslag antogs av riksdagen (bevillningsutskottets betänkande nr 1, riksdagens skrivelse nr 15, sv. förf.saml. 1948: 17).

6) *Nöjesskatt*. I propositionen den 3 januari 1948, nr 8, förordades att nöjesskatten för biografföreställning — som enligt 1945 års förordning om nöjesskatt utgick med 15 procent, om biljettpriset icke översteg en krona, och eljest med 15 procent av en krona och 30 procent av återstoden av biljettpriset — skulle höjas till 30 procent, om biljettpriset icke översteg en krona, och eljest till 30 procent av en krona och 45 procent av återstoden av biljettpriset. Vidare föreslogs i samma proposition den ändringen, att nöjesskatten för biografföreställningar skulle fördelas med tre fjärdedelar till staten och en fjärdedel till kommunen. Dessa förslag antogs av riksdagen,

som fastställde dagen för ikraftträdandet till den 2 februari 1948 (bevillningsutskottets betänkande nr 3, riksdagens skrivelse nr 17, sv. förf.saml. 1948: 24).

7) *Varuskatt*. I propositionen den 3 januari 1948, nr 10, föreslogs bland annat vissa höjningar av de sedan år 1941 gällande skattesatserna för ett flertal varuskattepliktiga varor. Sålunda föreslogs en höjning av skattesatserna för choklad- och konfityrvaror från 40 till 60 procent av beskattningsvärdet, för essenser och extrakter, avsedda för beredning av alkoholtäta drycker, från 75 till 100 procent av nämnda värde samt för vissa kemisk-tekniska preparat — såsom parfym, hårvatten samt preparat för behandling av naglar, ögonhår och ögonbryn — från 20 till 40 respektive 75 procent av nyss angivna värde. Dessa förslag antogs, med vissa jämkningar i fråga om beskattningens omfattning m. m., av riksdagen. De sålunda beslutade ändringarna trädde i kraft den 1 mars 1948 (bevillningsutskottets betänkande nr 9, riksdagens skrivelse nr 50, sv. förf.saml. 1948: 66).

8) *Bensin och brännolja*. I propositionen den 3 januari 1948, nr 5, framlades förslag om skärpt beskattning av motorfordon och drivmedel till sådana fordon. Sålunda föreslogs uttagandet av en särskild skatt å personbilar och motorcyklar, avsedda för personbefordran, för tiden den 1 mars 1948—den 28 februari 1949. Vidare föreslogs, att särskilda tilläggsskatter skulle uttagas för tiden från och med den 1 mars 1948 med 20 öre litern för bensin och 15 öre litern för sådana brännolja som användes för drivande av automobil. Därjämte föreslogs uttagande av en lagerskatt å bensin som fanns inom riket den 1 mars 1948 med 20 öre för liter. Riksdagen avlog förslaget om uttagandet av en särskild skatt å personbilar och motorcyklar. Beträffande beskattningen av drivmedel fastställde riksdagen tilläggsskatten å bensin till 27 öre för liter och tilläggsskatten å brännolja till 20 öre för liter, varjämte lagerskatten å bensin bestämdes till 27 öre för liter. Den skärpta drivmedelsbeskattningen trädde i kraft den 1 april 1948. (Se bevillningsutskottets betänkande nr 8 och memorial nr 14, riksdagens skrivelse nr 61, sv. förf.saml. 1948: 81—83.)

9)—11) *Totalisator-, tips- och lotterimedel*. I propositionen den 3 januari 1948, nr 9, hemställde Kungl. Maj:t om riksdagens bemyndigande att vidtaga åtgärder för ökning av statsverkets andel i totalisator, tips- och lotteri-medlen på nedan angivna sätt, nämligen

a) genom överföring till statsverket av — utöver de belopp som enligt dittills gällande föreskrifter skulle till statsverket överföras — ytterligare 10 procent av insatserna vid totalisatorspel, vilken ändring borde träda i tillämpning den 1 april 1948;

b) genom höjning av priset för deltagande i av Aktiebolaget Tipstjänst anordnade tippningstävlingar från 25 till 30 öre för varje rad, vilken höjning borde genomföras från och med den 1 juli 1948; samt

c) genom höjning av priset för lottsedel i Svenska penninglotteriet aktiebolag från 10 till 12 kronor för varje lottsedel, vilken höjning borde gälla

i fråga om lottsedlar som försålades till dragningen i maj 1948 och senare dragningar.

Propositionen bifölls av riksdagen (bevillningsutskottets betänkande nr 6, riksdagens skrivelse nr 26).

12. *Pappersskatt.* I propositionen den 16 april 1948, nr 215, föreslogs uttagandet av en tillverkningskatt — med 15 öre för kilogram — å papp och papper, som inom riket tillverkades för avsalu, samt å papp och papper som hit infördes. Denna beskattning skulle enligt propositionen träda i kraft den 1 juli 1948. Propositionen bifölls av riksdagen (bevillningsutskottets betänkande nr 48, riksdagens skrivelse nr 292, sv. förf.saml. 1948: 283).

I de under 1)–12) omnämnda propositionerna framhölls särskilt att de däri föreslagna skatteskärpningarna, som åsyftade att åstadkomma den överbalansering av budgeten som i dåvarande läge finge anses ofrånkomlig, vore av tillfällig natur och att frågan om skatteskärpningarnas fortbestånd med hänsyn härtill borde prövas av 1949 års riksdag. Såvitt angår den under 12) omnämnda propositionen anfördes därutöver att i författningen i ämnet borde uttryckligen angivas — för att pappersskattens tillfälliga natur skulle särskilt understrykas — att skatten skulle utgå för endast ett år, räknat från och med den 1 juli 1948. Samtidigt uttalades dock, att genom en sådan tidsbegränsning det alternativet icke uteslötes att frågan om skattens fortbestånd efter nyssnämnda dag upptoges till prövning av 1949 års riksdag. Vid riksdagsbehandlingen av nu ifrågakvarande propositioner underströk bevillningsutskottet dessa uttalanden, och riksdagen godkände vad utskottet anfört härutinnan.

Frågan om skatteskärpningarnas fortbestånd för tiden efter juni 1949.

Såsom framgår av den förut lämnade redogörelsen underströk 1948 års riksdag att nu ifrågakvarande skatteskärpningar vore av tillfällig natur och att frågan om deras fortbestånd borde prövas av 1949 års riksdag.

Beträffande nämnda fråga torde jag få hänvisa till mina uttalanden till statsrådsprotokollet den 3 januari 1949 i samband med framläggandet av finansplanen och beräkningen av inkomsterna å driftbudgeten för budgetåret 1949/50. Enligt vad jag då uttalade i fråga om den samhällsekonomiska balansen och budgeten (se Bilaga 1 till 1949 års statsverksproposition s. 7) förutsattes i budgeten för budgetåret 1949/50, att de vid 1948 års riksdag beslutade extra ordinära skattehöjningarna — med ett ur statsfinansiell synpunkt oväsentligt undantag (totalisatormedlen) — skulle bibehållas, varemot några ytterligare höjningar av dessa skatter icke föresloges i statsverkspropositionen. Enligt vad jag vidare uttalade kunde erfarenheterna av den ekonomiska utvecklingen under den närmaste tiden avvaktas, innan definitiv ståndpunkt togs till frågan om en överbalansering skulle anses nödvändig i vidare omfattning än den i budgetförslaget upptagna.

Enligt min uppfattning böra de vid 1948 års riksdag beslutade skattehöj-

ningarna — med nyssnämnda undantag — oförändrade fortbestå under nästkommande budgetår. De ifrågavarande skatteskräpningarna äro i flertalet fall formellt icke tidsbegränsade utan ha fastställts att gälla tills vidare. Endast skatterna å spritdrycker och papper äro tidsbegränsade och gälla till och med den 30 juni 1949. Med undantag för sistnämnda båda skatter erfordras sålunda intet formligt beslut av riksdagen för ett fortsatt uttagande av de skärpta skatterna. I enlighet med vad som förutsattes av 1948 års riksdag bör emellertid årets riksdag — i samband med prövning av det förslag om fortsatt uttagande av skärpt skatt å spritdrycker, som jag i det följande framlägger — jämväl taga ställning till frågan om bibehållande under nästkommande budgetår av de skattehöjningar, som formellt äro fastställda att gälla tills vidare. Såsom jag inledningsvis erinrat genomfördes de ifrågavarande skattehöjningarna för att få till stånd en sådan överbalansering av budgeten, som i dåvarande läge ansågs nödvändig. Den fråga, som riksdagen nu har att taga ställning till, avser sålunda i själva verket huruvida för nästkommande budgetår en överbalansering av budgeten av den storleksordning, som förutsatts i statsverkspropositionen, skall anses erforderlig.

Jag torde i detta sammanhang vidare få nämna, att jag avser att framlägga förslag om förlängning av giltighetstiden för förordningen om pappersskatt först vid ett senare tillfälle i samband med att jag framlägger förslag till vissa jämkningar i nämnda förordning.

Vad slutligen angår frågan om fördelningen av totalisatormedlen avser jag att, såsom i statsverkspropositionen omnämnts, för innevarande års riksdag framlägga förslag om vissa ändringar härutinnan. Detta ärende kommer jag att anmäla senare denna dag.

Frågan om fortsatt giltighet av beskattningen av spritdrycker.

Från och med den 1 juli 1920 har för omsättning och utskänkning av spritdrycker upptagits en särskild skatt. Gällande bestämmelser i ämnet innefattas i förordningen den 8 juni 1923 (nr 155) angående omsättnings- och utskänkningsskatt å spritdrycker sådan densamma lyder enligt förordningarna den 26 juni 1933 (nr 399), den 21 maj 1937 (nr 246), den 25 maj 1941 (nr 254), den 28 maj 1943 (nr 257), den 11 juni 1943 (nr 316) samt den 30 januari 1948 (nr 18).

Enligt dessa bestämmelser upptages *omsättningsskatt*:

1:o) vid detaljhandelsbolagens (systembolagens) inköp av spritdrycker, därvid skatten utgår dels med en grundavgift av 9 kronor för liter och dels med 60 procent av det belopp, som, skatten oberäknad, betingas vid inköp av dryckerna i buteljerat skick;

2:o) för spritdrycker, som jämlikt bestämmelserna i två särskilda kungörelser den 18 december 1918, nr 987 och 989, inköpas hos partihandelsbolaget eller importeras för användning till vetenskapligt, medicinskt, far-

maceutiskt, tekniskt, industriellt eller likartat ändamål, därvid skatten utgår med en grundavgift av 1 krona 40 öre för liter.

Utskänkningsskatt upptages för spritdrycker, som utskänkas, samt utgår med 4 kronor för liter renat egentligt brännvin av högst 40 procent alkoholhalt, 6 kronor för liter annat egentligt brännvin och 8 kronor för liter andra spritdrycker.

Enligt förordningen den 30 januari 1948, nr 18, gälla bestämmelserna angående omsättnings- och utskänkningsskatt å spritdrycker intill utgången av juni månad 1949.

Enligt vad som framgår av statsverkspropositionen till innevarande års riksdag har omsättnings- och utskänkningsskatten å spritdrycker i riksstaten för budgetåret 1949/50 beräknats till 450 miljoner kronor.

I enlighet med vad i det föregående anförts förordar jag, att 1923 års förordning angående omsättnings- och utskänkningsskatt å spritdrycker i oförändrat skick förlänges för tiden intill utgången av juni månad 1950. Förslag till förordning om sådan förlängning har upprättats inom departementet.

Föredragande departementschefen hemställer härefter, att Kungl. Maj:t måtte genom proposition föreslå riksdagen att antaga förenämnda förslag till *förordning om fortsatt giltighet av förordningen den 8 juni 1923 (nr 155) angående omsättnings- och utskänkningsskatt å spritdrycker.*

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdade hemställer förordnar Hans Maj:t Konungen, att till riksdagen skall avlätas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:
Carl Olov Sommar.
